

Marjana Moškrič

O sivem mestu in črni roži

Pravljica o iskanju

2012

Za Vida

In potem je zacvetela nad njim. Kot velik črn oblak.
Vzela mu je nebo, sonce, luno in zvezde.
Postalo je mesto črnine in sivine. Mesto nesmiselno drvečih senc.
Nobenega veselja ni bilo več, pa žalosti tudi ne.

Siva žalost

To se je zgodilo v nekem mestu, nekoč.

Pozabljena so bila drevesa, cvetje, ptice, parki ... Vse lepe in pisane stvari so postale nepomembne in odveč. Zamenjale so jih službe, šole, nakupovanja, televizije in računalniki. Veliko dela je bilo z vsem tem.

Pa še nekaj je bilo zelo, zelo pomembno, morda se je s tem celo začelo. Red in čistoča. Čistiti, čistiti in še enkrat čistiti, dokler se ni vse bleščalo do brezhibnosti. Šole, službe, ulice ... Pospravljeno in urejeno do zadnje pikice, z eno besedo popolno.

Ja, popolnost! Bleščeča in brezmadežna. Samo to je bilo pomembno, medtem ko je čas dirjal z bliskovito hitrostjo. Dan za dnem. Ja, dan za dnem.

Moralo se je nekaj zgoditi.

In se je. To z rožo.

Jo je naravnost vabilo, klicalo.

Iz česa je zrasla? Morda iz žalosti in razočaranja. Morda iz semen vseh posušenih, pozabljenih dreves, trav, rož ... Kdo ve! Pa saj to sploh ni pomembno. Bila je tam in je rasla in rasla, mesto pa je postalo ena sama siva gmota.

Kaj pa ljudje?

NIČ!

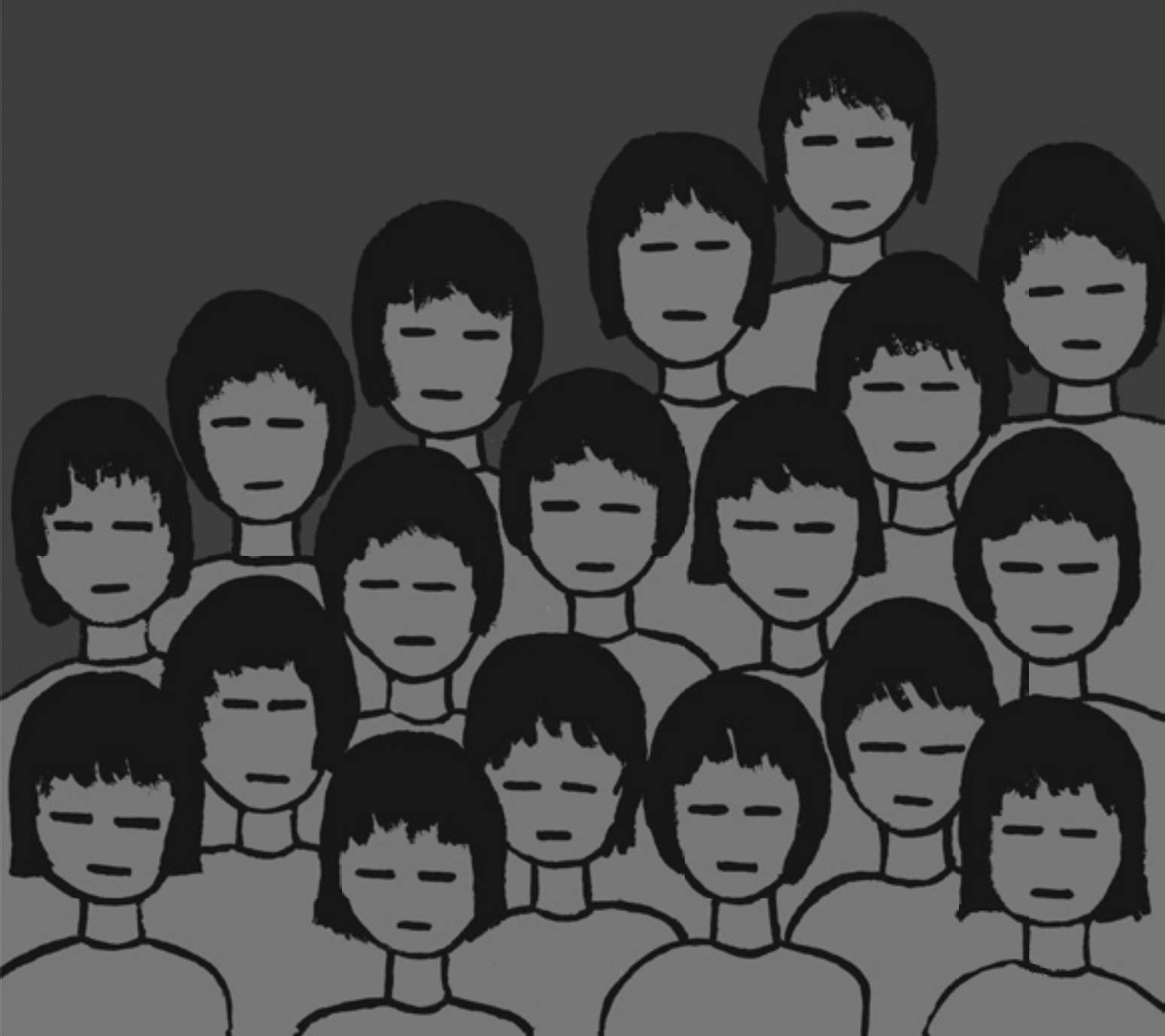
Brez spraševanja. Brez upiranja. Saj je še opazili niso. Hiteli so drug mimo drugega in postajali čedalje bolj sivi in podobni sencam.

Ničesar niso videli in slišali, saj še sebe niso več videli in tako in zato niso mogli ničesar storiti, da bi pregnali ta sivi, prazni nič. Kot da bi bilo vedno tako.

Nobeni človeških glasov, vrišča, smeha, pogovora, pa tudi joka ne. Cviljenje zavor, hrumenje motorjev, škripanje strojev. Sami kovinski, trdi, hladni zvoki in njihovi odmevi. Grozljivo. Sivo in črno. Moreče in doneče.

Ja, mesto strojev in senc.

Nekdo pa je bil v tem mestu, ki mu je še ostal droben spomin na drugačne čase. Pravzaprav se sploh ni spominjal. Samo slutil je. Megleno in blede.

Da je nekoč nekaj bilo. Nekaj drugačnega, lepšega ...

To je bil pozabljen cvetlični lonček. Čisto sam se je stiskal ob vznožju sivih velikanov in hrepenel.

Po čem? Po barvah? Po rožah? Po čem le?

A mimo njega so stopale samo sive sence.

Črni obup

»V tem mestu se ne da več živeti. Dovolj ga imam!« si je rekel nekega sivega vsakdana.

In je šel na pot, mali črni lonček ... Skozi sence in vse črne in sive oblake, skozi hrupe in ropote, mimo vlakov, tramvajev, avtobusov, železarn, jeklarn, plavžarn ...

Dolga in mučna pot je bila to.

Počasi se je prebil iz mesta. Toda!

Tudi tam je bilo vse sivo in pusto. Travniki, gozdovi, rože ...

Sivo in črno. Vse.

Še sebe je zagledal v sivi vodi. Bil je črn.

Popolnoma.

Se je razjokal nad svojo črno usodo.

Se spraševal ...

Kaj naj stori? Kam naj gre? Kaj pa, če je povsod tako sivo in pusto?

Obrnil se je k oblaku, ki je ždel zgoraj na nebu: »Ne siv, takšen že ne ... Bel, kot ovčka mehak, tak bi moral biti. Pa kako hudobno gledaš, saj si kot kakšna pošast iz človeških filmov.«

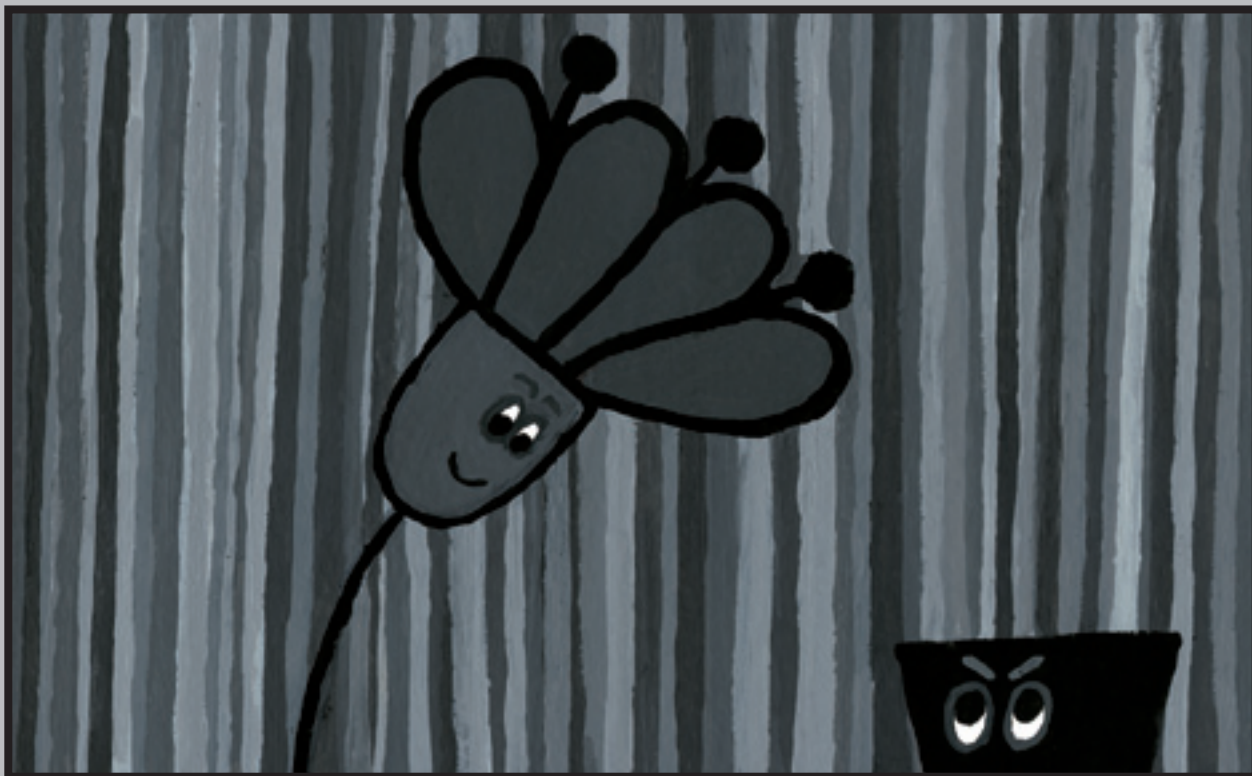
»EJ, piskrček! Jaz vendar sem bel, prav tak sem, kot moram biti. Veš, tvoje oči so krive, tvoje mesto jih je zastrupilo. Tvoje mesto je bolno in je še tebe naredilo bolnega. Ti moraš naprej, naprej gre tvoja pot, lonček lončasti!«

Pa je šel, mali črni lonček ... Mimo vseh
sivin in praznin in si žalostno prepeval.

Siv oblak na sivem nebu,
v sivi vodi siv odsev,
sivi dnevi v črni megli,
JOJ! kako je siv ves svet.

Črno gleda črna hruška,
črn in sajast je njen dom,
črni dnevi v sivem vetru,
JOJ! kako je črn svet.

Utrujen se je ustavil pri veliki roži: »Kaj je s tabo, rožica? Ali sploh veš, kako žalostne so tvoje barve? To sploh ni barva za rože,« ji je govoril.

»O, ne, lonček, lončasti! Jaz nisem roža žalostnih barv, ti si tisti, ki je žalosten. Tvoje mesto je bolno, vendar tega ne ve. Ti moraš naprej lonček, zamorček ... Čas je že,« mu je odgovorila roža.

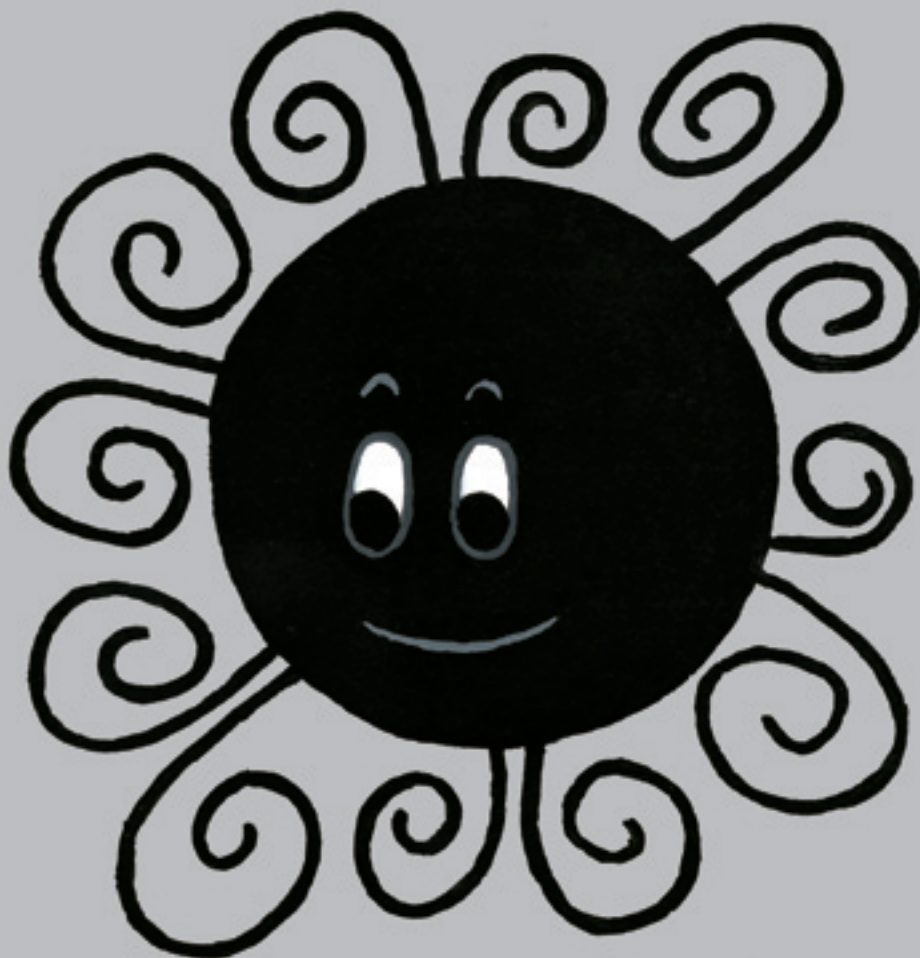
Je zapustil rožo.
Ga je vodila dalje njegova pot.
Si je želel drugačnost.
Pisanost.
Veselost.
Biti lep v lepem svetu.
Vesel v veselem.
Ja.
Biti drugačen v drugačnem.
To si je.
Biti.
BITI.

Še enkrat je dvignil oči k nebu. K samemu soncu jih je.

»Tudi ti, sonce! Le poglej se, kakšno si! Ena velika, grda, črna krogla, to si! Kaj ni grozno, da moram gledati takšne stvari? Povej mi, sonce, kaj se dogaja!«

»EJ, lonček nesrečnik! Mi vsi, ki nas vidiš črne in sive, mi vsi, ki nas sprašuješ, smo takšni, kot moramo biti, saj brez svojih barv mi nismo več mi. Tvoje oči so zastrupljene. Tvoje mesto je prazno in pusto, ker nič ne vidi, ne sliši in ne čuti. Tvoje mesto nima srca, pa ne ve, da ga nima. Potolaži se! Ti se še spominjaš. Ti veš, da je nekoč nekaj bilo, zato moraš na pot. Moraš poiskati! Le na pot, lonček oglarček! Boš že videl,« mu je govorilo sonce.

Ves zakajasto in vprašajasto zbežan je šel naprej.
Ja, vprašanja, sama vprašanja ... Poln lonec jih že ima!
Le kaj mora poiskati? Kaj bo videl? Ali bo našel tisto, za kar je odšel na pot, in kaj tisto je? Po kaj je sploh šel? Saj še tega ni vedel.

Siva zbeganost in mavrično presenečenje

Tak je obstal na robu sivega jezera.

Ta bolezen, o kateri mu vsi govorijo, ta skrivnostna in hudobna pošast mu ni in ni dala miru. Zgrabila ga je s svojimi nevidnimi kremplji in ga dušila.

Revež je bil popolnoma zmeden in obupan. Spraševal se je, razmišljal. Spet in spet. Znova in znova.

Potem se je spomnil.

Na mesto. Na vse.

Na takrat, ko je bil še eden izmed mnogih cvetličnih lončkov neke pisane hiše in še bolj pisane in zelene ulice in je iz njega rasla dišeča cvetlica čudovitih barv in kako si je črna roža počasi prilastila mesto. Nihče več ni zalival rož in posedal po klopcah zelene ulice. Vsi so postali sivi, mrki, brez prijaznih in toplih nasmehov. Pozabili so na rože in še na mnoge stvari svojega mesta.

Ja, to bo tista bolezen. Kaj mu pomaga, če vse to ve? Saj ne more ničesar storiti!

On že ne!

Pa bi še razmišljal in modroval, če ne bi nenadoma zaslišal nekakšnega vriska in piska. Nekaj se je premikalo notri v travi, se mu hrupno bližalo in nenadoma so ga obkrožile, poskakovale okoli njega, ga gledale, mu mežikale, se zvirale, majale in hihitale.

Sedem jih je bilo in zganjale so strašen hrup.

Nenavadno! Neverjetno! Majhne, pisane kroglice!

Ja, pisane!

Rdeča.

Rumena.

Zelena.

Modra.

Oranžna.

Vijoličasta

in rožnata.

Čudežno!

Pa še govorile so!

Rdeča: Tako majhen, pa že tako črn.

Rumena: Pa ena sama žalost ga je.

Zelena: In kako nas debelo gleda!

Modra: Ali je mogoče kaj narobe z njim?

Oranžna: Mogoče pa ima kakšne težave ...

Vijoličasta: Jaz sem se pa nekaj spomnila! Meni se pa nekaj zdi.

Rožnata: Ja, meni tudi! Mar nam ni bilo sporočeno, da zdaj enkrat pride k nam en črn črviček, ena črna žalost, en razočaran sodček?

Rumena: Seveda! In me moramo poskrbeti zanj. Naše deklice so nam govorile o njem in nam naročile, kaj moramo storiti.

Rdeča: Si ti iz tistega bolnega mesta?

Lonček pa, kot da ga ni.

Zelena: Mislim, da bo kar pravi.

Modra: Kakšen pa kot pravi. Sajast in skremžen.

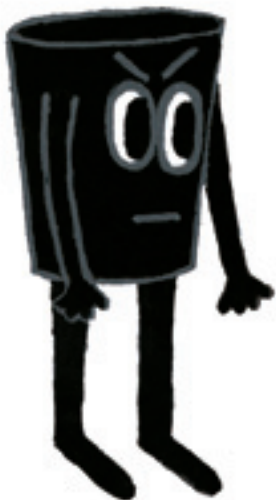
Rumena: Ja, mala črna kislica.

Kar vase je zlezel ubogi lonček. Nič mu ni bilo več jasno. Majhne govoreče kroglice!

Pa kaj šel!!! Se mu sanja, ali kaj?

In njihove barve! Kako dolgo jih že ni videl! Zakaj tako vriskajo in piskajo, pa govorijo druga čez drugo, ga zafrkavajo in se mu posmehujejo?

Počasi si je oddahnil, zajel sapo in začel: »Kdo ste? Ste čudeži ali pa jaz spim in sanjam o vas? Ljudje niste! Ste čaravnice, ki ste se začarale v kroglice in se norčujete iz dobronamernih in poštenih lončkov? S katerega sveta ste se ukradle? Kako veste za moje mesto?«

Rdeča: Me smo igrache vilinskih deklic.

Rumena: Otroci tvojega mesta bi nam rekli frnikole.

Vijoličasta: Ampak me nismo navadne.

Rožnata: Me imamo moč.

Oranžna: Čudežno moč!

Rumena: Naše deklice imajo veliko poti in dela.

Zelena: Preveč!

Modra: Ljudje imajo veliko problemov. Toliko ljudem morajo pomagati ...

Oranžna: Pa živali in drevesa ...

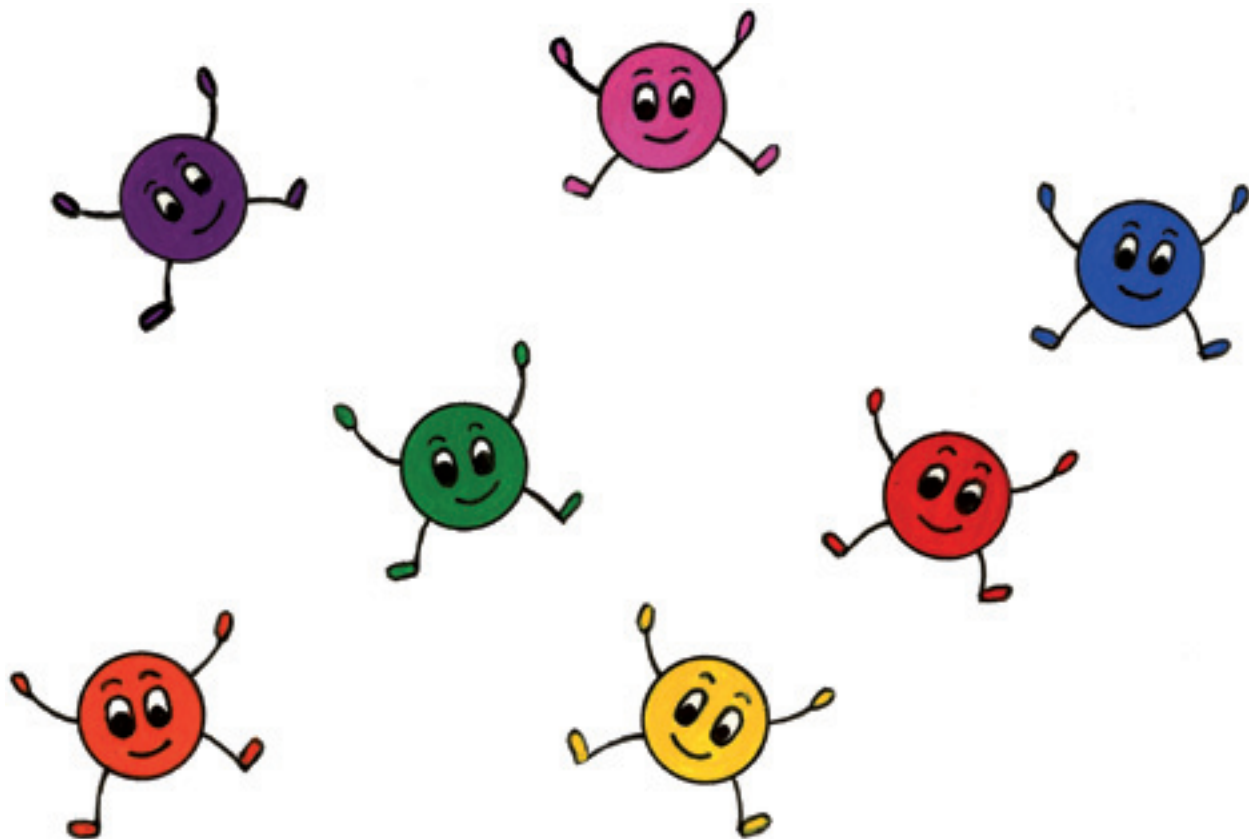
Rdeča: Vulkani, potresi, vojne, poplave ...

Rumena: Veliko dela je to.

Zelena: Me jim pomagamo, da se lahko sploh še igrajo z nami.

Rožnata: Zdaj si ti naše delo!

Lonček: Kakšno vaše delo?

Pa mu niso odgovorile. Kar vriskale, piskale in poskakovale so okoli njega, ga božale, žgečkale, ljubkovale ... Ob vsem tem divjanju je začel lonček izgublјati svojo črno barvo, postajal je lonček pisanih barv. Vendar lonček tega ni vedel. Le kako bi?

Rumena: Ste videli, kako lep postaja?

Rdeča: Ja, še preveč lep bo.

Zelena: Postal bo važen in napihnjen, da bo joj!

Modra: Beži, ti črna žalost! Sovražim črno barvo, še bolj pa, da je kdo žalosten.

Tale se že ne bo prevzel.

Oranžna: Naše deklice že vedo, komu je treba pomagati.

Rožnata: Kaj ne bi! Pa saj tudi me vemo! Mar nismo čudežne kroglice čudežnih deklic?

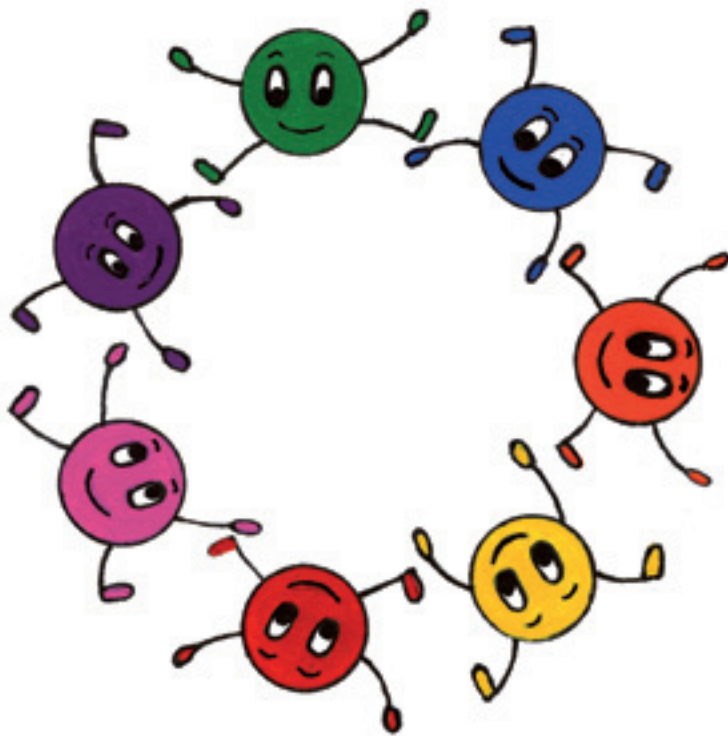

Še naprej so klepetale, blebetale, se šalile in hvalile. Lonček je postajal čedalje bolj vesel. Všeč so mu bile pisane šaljivke in porednice in še sam je začel veselo poskakovati z njimi. Pa še zapel je eno.

Črna tema, strašen breg,
pada grozen črn sneg.
Eg in og in ug in beg,
kdo si upa na ta breg?

Gor na črnem strašnem bregu
sanka se na strašnem snegu.
Eg in og in ug in beg,
kdor si upa na ta breg!

Rumena: Ta je pa težka.
Rdeča: Ja, težko slušeča in malce moreča.
Rožnata: Ampak sploh ni slaba.

Lonček je nenadoma ostrmel. Široko je razprl oči, usta pa je imel takšna, da bi vanje lahko zlezel cel slon. Pa se ni ustrašil. O, ne!

Samo začuden je bil. Zelo!

Travnik je naenkrat postal ena sama zmešnjava pisanih barv in jezero modro, pa nebo tudi. Vse je bilo pisano. Brez sivine in črnine. Postajal je čedalje bolj napihljen od začudenja.

KAJ!?

Jasno! Zagledal se je v jezeru. Zdaj je pa on vriskal in piskal. Na ves glas!

»Odčaran! Ozdravljen!« je vpil, ko se je gledal in čudil in zviral.

»Ste že videle kaj takšnega? Lonček mavričnih barv! In to naj bom zdaj jaz? Neverjetno! Nemogoče! Da se zgodi kaj takšnega? Meni?! Bo že držalo!« je bil čisto iz sebe.

Gledal se je in gledal, pa se ni mogel nagledati. V resnici je postal čudovit. Brez pretiravanja.

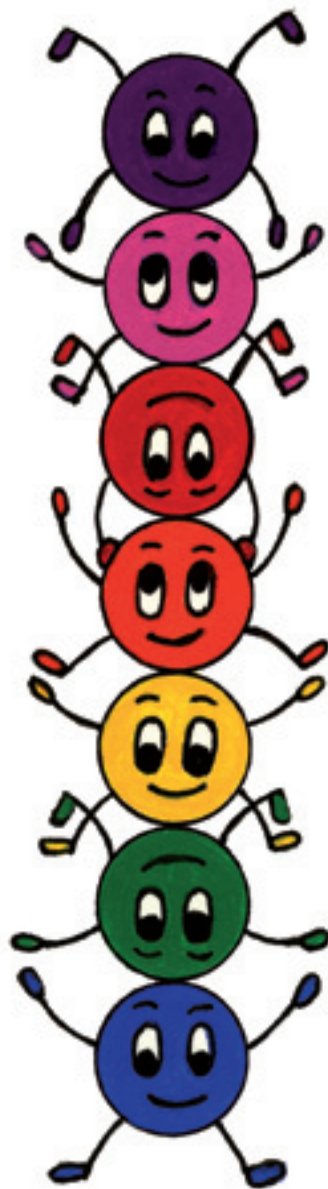
Zaplesal in zapel je od veselja.

En bel pingvin zašel je v mlin.
Oj, bel pingvin v rdeči mlin!
Copa cip copa rdečo zacopa.

En rdeč pingvin zašel je v mlin.
Oj, rdeč pingvin v zeleni mlin!
Copa cip copa še zeleno zacopa.

En zelen pingvin zašel je v mlin.
Oj, zelen pingvin v rumeni mlin!
Copa cip copa še rumeno zacopa.

En papagaj je šel v tople kraje.
Oj, v tople kraje en ogromen papagaj!
Copa cip copa, ja, copa cip copa.

Rdeča: Ta je pa že bolj vesela. Se vidi, da ti gre na bolje.

Rumena: Ja, zdaj bo pa že šlo.

Modra: Pa tudi zabave in igranja je zdaj konec, na delo bo treba.

Oranžna: Nazaj v svoje mesto moraš.

Zelena: Da ga pospraviš, pravzaprav pozdraviš.

Rožnata: Ja, jih boš spravil v red.

Vijoličasta: Ljudi in otroke in mačke in pse.

Rdeča: Zmigaj se, lepotec!

Lonček: Jaz naj pospravim mesto? Jaz, navaden cvetlični lonček, naj rešujem veliko mesto?

Rožnata: Več imaš, kot misliš, da imaš.

Rdeča: Dale smo ti barve. Zdaj so tvoje prijateljice. Samo zažêli si! Bo modro, rdeče, zeleno ... Kar boš hotel in kadar boš hotel.

Modro: Še nekaj smo ti dale, ampak o tem pssst ...

Rumena: Ob pravem času boš našel.

Oranžna: Ja, ko boš potreboval ...

Zeleno navdušenje in topla pot nazaj

»Adijo, pesnik!« so vzkliknile, se zakotalile med trave in izginile.

»Adijo! ČUDOVITE STE! Pozdravite svoje deklice,« je mahal in kričal za njimi še dolgo potem, ko so izginile.

»Adijo! Adijo! NA SVIDENJE!!!«

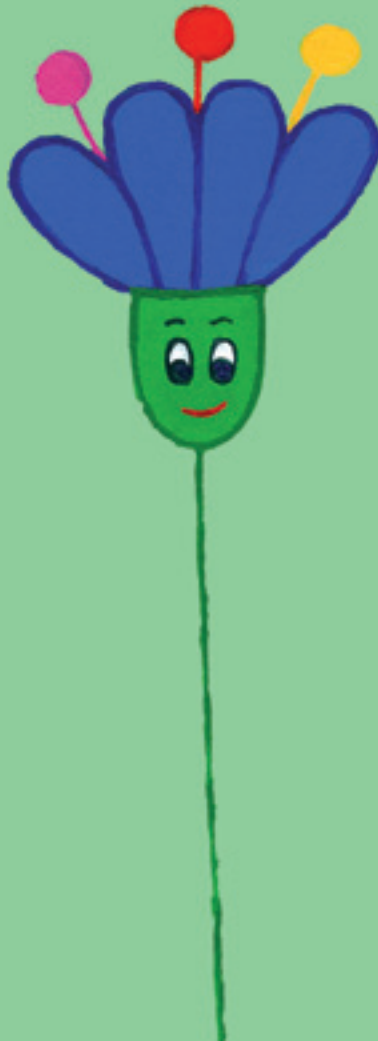
Spet je bil sam. Postalo mu je hudo. Nekaj v njem se je zganilo. Všeč so mu bile tako pisane, vesele, prijazne in razigrane. Rad bi ostal z njimi.

»Pa kaj! Kar se mora, se mora! Zaupam jim, one že vedo,« se je še enkrat nasmehnil v jezero in se odpravil na pot.

Ta je bila zdaj čisto drugačna. Nič več ravna, siva in pusta, temveč sončna in valovita. Nobene tišine več. Žvrgolenje ptic, šepetanje trav in šelestenje listov. »Kako je svet lep! Zdaj se da dihati,« je zadovoljen ugotovil. In je tekel, poskakoval, prepeval in pozdravljal vse okoli sebe.

Že je hitel mimo rože, ki ga je občudujoče pohvalila, kako lep da je.
»Tudi ti, rožica, nisi kar tako. Res si roža čudovitih barv,« jo je pohvalil, a se mu je preveč mudilo, da bi se zadrževal pri njej.

Pomahal je oblaku: »Zdaj si pravi! Tak ne boš nikogar več strašil. Lepa bela prijazna ovčka si.«

»Čudovit si, lonček! Si zdaj zadovoljen?« ga je vprašal.

»OOO! Zdaj bo pa že šlo!« In že ga ni bilo več. Hudo se mu je mudilo.

Barve! Veselje!

Vse je bilo res. Tako, kot so obljubile. Je hotel modro, je bilo modro. Si je zaželel zeleno, je bilo zeleno. Pa rdeče ... Rumeno ... Samo zaželel si je.

Modro.
Naj bo modro!
Modro je beseda starca,
moder je neba nasmeh.

Zeleno.
Naj bo zeleno!
Zeleno je beseda diha,
zelen je travnika poljub.

Rdeče.
Naj bo rdeče!
rdeče je beseda zarje,
rdeč je v prsih utrip sveta.

Rumeno.
Naj bo rumeno!
Rumeno je beseda zlatá,
rumen je zaklad zakladov svetá.

So se bleščale barve, se menjavale, prelivale, zlivale, lonček pa je kar naprej kričal in ponavljal eno samo besedo: »ČUDOVITO!!!« in se spraševal, ali je to sploh prava beseda za to, kar se dogaja.

Ves čas pa je hitel.

Drvel.

Samo naprej.

Tja.

V svoje mesto.

OOO!

Kako je hrepenel!

Razburjen.

Neučakan.

Kot da bi imel krila.

Razočaranje in mavrični dar

Naenkrat je obstal. V daljavi se je šopirila ogromna siva gmota. Je to mogoče?
So tam res obrisi hiš in stolpnic? Je to mesto? Tisti sivi, pošastni stvar!?
Kaj pa drugega, njegovo mesto, sivo in črno. Še vedno.
Zbolele so ga oči. Spet se je nekaj premaknilo v njem.
Kaj pa zdaj? Najraje bi jo popihal. Stran, samo stran!!!
Pa vendar mora tja. Obljubil je in tudi čutil je. Naprej, samo naprej ... Zajel je
sapo in šel.

Končno je prispel.

Sivi senčnati ljudje. Mračni in tihi.

Naenkrat jih je nekaj ustavilo, zmotilo. Kar ustavili so se in gledali.

Njega so gledali! Mali, pisani lonček! Ja, prav njega, ti brezbarvni ljudje!

»Čudno!« si je rekel. »Le kaj se bo zgodilo zdaj? Pozabil sem že, kako je, ko gledajo.«

Njegovega presenečenja pa še ni bilo konec. Ljudje so spregovorili. Kdaj jih je nazadnje slišal govoriti? Dolgo je moralo biti že od tega.

»Kakšne barve!« so vzklikali.

»Kako smo jih mogli izgubiti!« so se spraševali.

»Ja, kakšni pa smo?!« so se začeli ogledovati.

Veliko in še več besed je bilo.

Spomnili so se.

Stekli so domov. Po pisane klobuke in rute in šale. Poiskali so vse pisane stvari, na katere so pozabili.

Lončku so se od sreče zasolzile oči in solza je padla na tla njegovega mesta. Iz solze je počasi, previdno pokukala rožica. Ni bila dolgo ne sramežljiva ne majhna. Z neverjetno hitrostjo se je začela vzpenjati k nebu. Rasla je in rasla in se razcvetela nad mestom.

Rdeča polnost in toplina

Zasijalo je mesto. Praznik barv je bil to.

Ljudje so se sprehajali, pohajkovali, ogledovali, pogovarjali, smejali ... Pisani in veseli, in nihče, ampak čisto zares nihče, ni opazil velikega črnega oblaka, ki se je izgubljal v daljavi. To je bila črna roža. Pred lončkovo rožo je zbežala. Pred veselim pisanim mestom in ljudmi, ki se je sploh niso zavedali. Kdo? Kaj? Zakaj?

Ja, ničesar niso vedeli!

Lonček je to videl in se vprašal, ali je bilo vse zaman. Bil je utrujen, nesrečen, zbegan ...

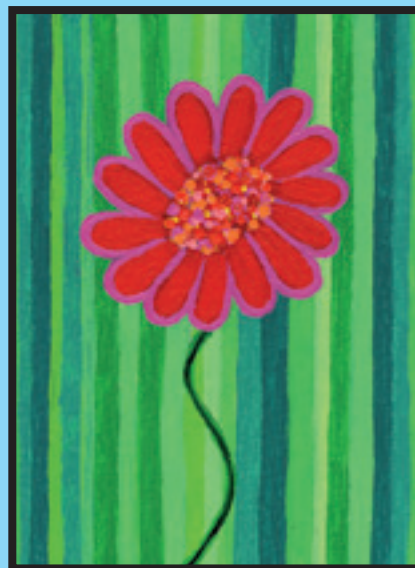
Zaželel si je drugam.

Proč!!!

Stran, samo stran ...

Tako je čutil.

DA, ČUTI!!!

Drobne male kroglice! Našel je!

»Srce imam. Jaz imam srce! Rdečo rožo so mi posadile v prsi! ČUTIM ...

V sebi jo nosim. Najlepšo rožo tega sveta!«

To je iskanje

in je življenje.

Pa je to tisto tega sveta?

To je ljubezen

in je bolezen.

Pa je to tisto tega sveta?

To je toplina

in je praznina.

Pa je to tisto tega sveta?

To je brezmejnost

in je svoboda.

Vse to je tisto tega sveta!

»Seveda! To je to. Vsa ta premikanja v meni ... Veselje, žalost in vse ... Toliko je tega! Dobrega in slabega. Lepega in grdega. Zdaj vem, vem in čutim, da v sebi nosim bogastvo in ga ne zamenjam za vse cvetličarne tega sveta,« si je govoril lonček, ko je gledal mesto in vse tiste vesele ljudi, ki se niso ničesar zavedali.

»Hej, lonček!« je zadonelo z neba. Sonce ga je pozdravljalo od tam.

»Lepo delo si opravil. Odpočij si!« mu je svetoval rumeni velikan.

»Ne, sonce, ni še čas za počitek! Kaj sem pa sploh storil? Prišel sem v mesto in spomnil ljudi. Pomisli, samo spomnil, in mesto se je spremenilo, vse, kar je bilo prej, pa so pozabili! To ni dobro, sonce! Zakaj?«

»Tak je svet, lonček. Ne zaveda se, pozablja, še posebno žalostne in grde stvari. Ne zameri jim! Takšni so. Tvoje mesto, čeprav je pisano in veselo, še ni ozdravljeno in, čisto prav imaš, v resnici so preveč pozabljivi. Ti ga lahko zares ozdraviš, pa še mnogo, mnogo drugih stvari. Tvoja roža, tvoje srce cveti za vse ...«

»A zato so mi ga dale?« ga je ustavil lonček.

»Da so ti ga dale? Pa saj ga že ves čas imaš, majhno, toplo, dobro srce, premajhno za ta svet. Tvoj mali srček je zdaj velik in močan, to je darilo tvojih malih pisanih prijateljic. In veš, kaj? Toliko, kot imaš ti ljubezni v svojem rožnatem srcu, imam jaz toplino.

Za vse ljudi in za vse čase imava dovolj in zato bo res najbolje, da se podava na pot. Le naprej, lonček, dolga pot naju čaka,« mu je govorilo sonce.

In je dal lonček rdečih listov mestu za slovo, ga je pogrelo sonce.

Ljudje so se ozrli. Po licih so se jim potočile solze.

Je bila ljubezen v njihovih očeh.

Je bila hvaležnost.

So mahali lončku.

In mahali soncu.

So čutili, da je lepo na tem svetu živeti.

Tudi konec je

Srečno, srečno mesto!

Podalo je sonce roko lončku, podal je lonček roko soncu in naprej,
naprej v svet sta šla.

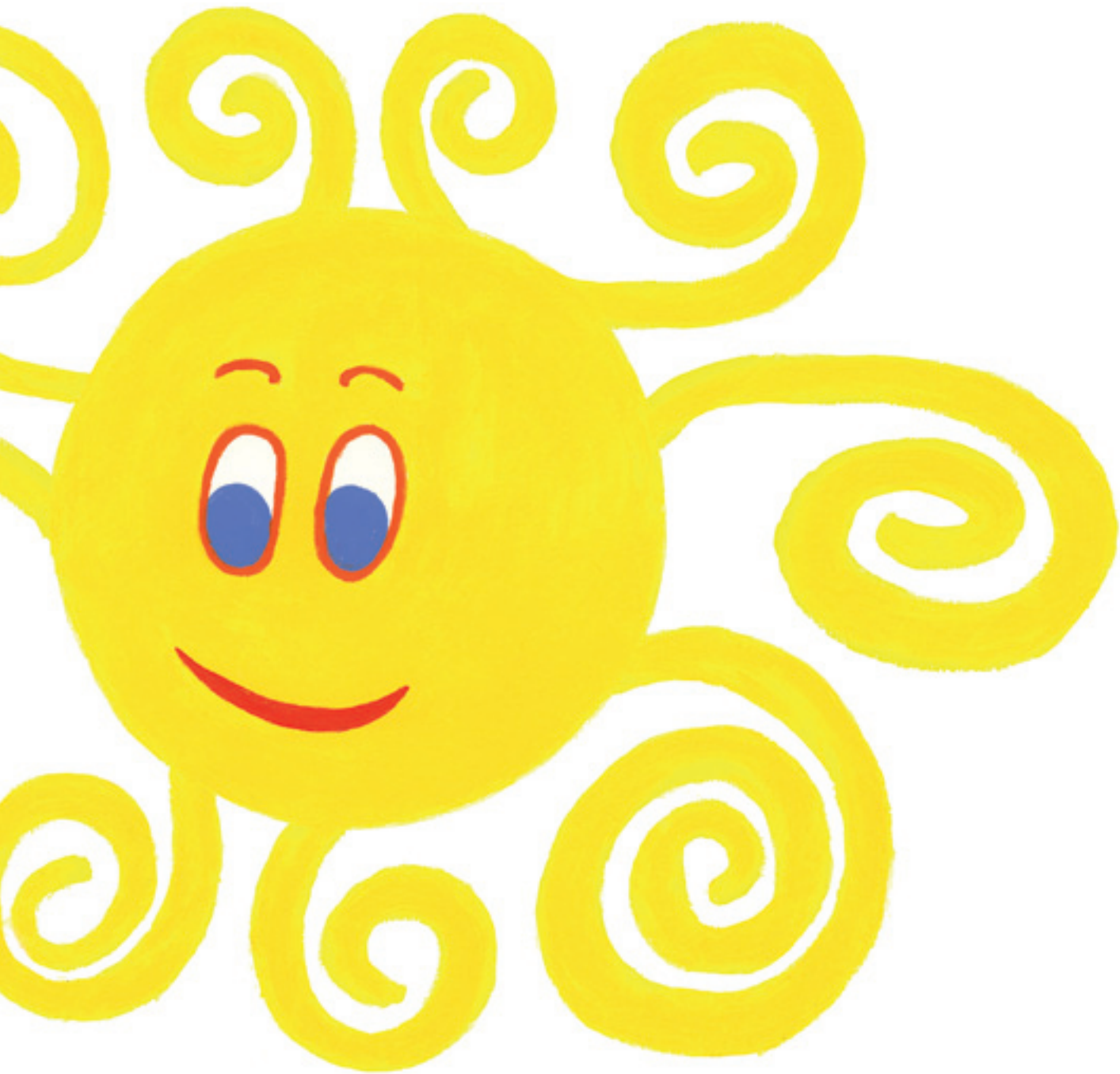
Na dolgo, dolgo pot ...

Dan za dnem ... Dan za dnem ... Z roko v roki.

Gotovo sta jo srečala. Tako je črna ... Tako sama ...

Dan za dnem ... Ja, dan za dnem ...

genija

1000 Ljubljana, Litijska cesta 12/a

Telefon: 051 415 616

Splet: www.genija.com

E-pošta: info@genija.com

Marjana Moškrič

O sivem mestu in črni roži

Za založbo: Blanka Jarni

Uredila: Blanka Jarni

Ilustrirala: Marjana Moškrič

Lektorirala: Jana Kolarič

Oblikoval: Dubravko Gecan

Ljubljana, 2012

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-93-32(0.034.2)

MOŠKRIČ, Marjana

O sivem mestu in črni roži [Elektronski vir] / Marjana Moškrič.

- El. knjiga. - Ljubljana : Genija, 2012

Način dostopa (URL): www.e-knjiga.si

ISBN 978-961-280-045-1

260898048

©Genija, d.o.o., Ljubljana, 2012. Vse pravice pridržane.

Brez pisnega dovoljenja založbe je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki.